नकेवलंज्ञातुमेवकुशलःकिंतुवक्तुमित्याह वक्तेति वक्तापिसमानाधिकरणएवेत्याह प्रगल्भइति असंबद्धप्रलापीनेत्यर्थः यतःमेधावीऊहापोहकुशलः तादृशोपिस्मृतिमान् अधीतंननाशितवानित्यर्थः नय वित्दायविभागादिव्यवहारवित् कविःअनागतदर्शी परापरविभागज्ञःपरापरयोर्ज्ञानकांडकर्मकांडयोःविभागःयथायोग्यंशिष्येषुविभजनंतज्ज्ञः यतःप्रमाणकृतनिश्चयः प्रमाणंप्रत्यक्षानुमानागमादितच्चद्विविधं लौकिकमलौकिकंच आद्यंघटवह्निस्वर्गादिविषयं द्वितीयंनिर्विशेषात्मवस्तुतत्त्वविषयं तथाहि अहंकारादिकमात्मनिसुषुप्त्यादावदृष्टत्वान्मिथ्येतितत्रप्रत्यक्षंसुप्तौनिर्विशेषत्वं तथाद्रष्टृदृश्यौएकोपादानकौभास्यभासकत्वात्श्रोत्रशब्दवत्भास्यभासकौचदृश्यद्रष्टारौतस्मादेकोपादानकौयौनतथातौनैकोपादानकौयथाशब्दघ्राणाविति व्यतिरेकतोवासाध्यसिद्धौसत्यांउपादानोपादेययोरभेदाद्ब्रह्मात्मवस्तुतत्त्वमितिसिद्ध्यति अनुमानादप्यात्मनोनिर्विशेषत्वं घटज्ञानंपटज्ञानमितिदृशिविशेषदर्शनानुभवस्यघटाकाशादिवदौपाधिकत्वात् तथागमोपिआत्मनोनिर्विशेषत्वेप्रसिद्धः अस्थूलमनणुनिर्गुणंनिष्क्रियमित्यादिः ॥ ४॥ नन्वनुमानबलात्चंद्रप्रादेशिकत्वप्रत्यक्षंयजमानःप्रस्तरइत्यादिरागमश्चशिथिलीक्रियते अनुमानमपिनरशिरःकपालंशुचिप्राण्यंगत्वात्शंखवदित्यादिकं नारंस्पृष्ट्वास्थिसस्नेहंसवासाजलमाविशेदित्यागमेन त

वक्ताप्रगल्भोमेधावीस्मृतिमान्नयवित्कविः॥ परापरविभागज्ञःप्रमाणकृतनिश्चयः॥ ४॥ पंचावयवयुक्तस्यवाक्यस्यगुणदोषवित् ॥
उत्तरोत्तरवक्ताचवदतोपिबृहस्पतेः॥ ५॥ धर्मकामार्थमोक्षेषुयथावत्कृतनिश्चयः॥ तथाभुवनकोशस्यसर्वस्यास्यमहामतिः ॥ ६ ॥

थाचसर्वमपिप्रमाणंसदोषमतस्तत्रकृतनिश्चयत्वंदूरापेतमि

त्याशंक्याह पंचावयवयुक्तस्यवाक्यस्यगुणदोषवित् तत्रपरंबोधयितुंप्रवृत्तस्यानुमानवाक्येप्रतिज्ञादयःपंचावयवाः तत्रपर्वतोवह्निमानितिप्रतिज्ञा धूमादितिहेतुः यथामहानसइतिदृष्टांतउदाहरणं धूमवांश्चायं इत्युपनयः तस्माद्वह्निमानितिनिगमनं अस्मिन्वाक्येगुणोनुकूलतर्कःयदिवह्निमान्नस्यात्तर्हिधूमवानपिनस्यात् दोषःकदोवह्निमानित्यादाविवाश्रयासिद्धिप्रभृतिः तावुभौवेत्तीतितथा तथाचानुमानंप्रत्यक्षाग मौशिथिलीकरोतु व्रीहिमसूरादौशुचित्वाशुचित्वविभागस्यशास्त्रैकगम्यत्वात् तत्रानुकूलतर्काभावएवानुमानबाधकोनत्वागमइतिस्थितं तथाचलौकिकप्रमाणाधिकारिणेअपरंकर्मकांडमेवविभजतेइतरस्यइत रदितिविवेकः ॥ ५ ॥ यथावत्कृतनिश्चयः लौकिकानांप्रमाणानां प्रामाण्यमादायधर्मार्थकामानांपुरुषार्थत्वनिश्चयः इतरेषांप्रामाण्यमुपजीव्यमप्युपमृद्यमोक्षरसस्यपुरुषार्थत्वनिश्चयः तदालौकिकप्रमा णबाधात् वेदाअवेदाइतिश्रुतेः लौकिकंतद्वदेवेदंप्रमाणंत्वात्मनिश्चयादित्यभियुक्तोक्तेश्च आत्मनिश्चयादर्वागेवेतिशेषः आआत्मनिश्चयादितिवाछेदः महामतिः आत्मज्ञः आत्मनोवाअरेदर्शनेनमत्याविज्ञाने नेदंसर्वंविदितमितितस्यैवसार्वज्ञ्यश्रुतेः ॥ ६ ॥

Digitized by Google